17/04/2021

Άγιος Μακάριος Ξυλοκάστρου – Ένας περικαλλής Ενοριακός Ναός

/ Γνώμες

Του Αριστείδη Γ. Θεοδωρόπουλου, Εκπαιδευτικός

Στην όμορφη παραλιακή πόλη του Ξυλοκάστρου δεσπόζει στο εσωτερικό της ο περικαλλής ιερός ενοριακός ναός του Αγίου Μακαρίου. Πρόκειται για τον μοναδικό μέχρι σήμερα ενοριακό ναό σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια που είναι αφιερωμένος στον εν λόγω άγιο της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας. Ο σημερινός μεγαλόπρεπος και πάνσεπτος ιερός ναός επ’ ονόματι του εκλεκτού γόνου των Τρικάλων Κορινθίας, αγίου Μακαρίου του Νοταρά Αρχιεπισκόπου Κορίνθου του θαυματουργού, του και Γενάρχη του Φιλοκαλισμού όπως είναι ευρύτερα γνωστός στα θεολογικά γράμματα, ανεγέρθηκε στη θέση ενός μικρότερου μονοθάλαμου ιερού ναού, για τον οποίο μέχρι σήμερα δεν έχουν εντοπιστεί στοιχεία για το ακριβές έτος της ανεγέρσεώς του.

Ενδεικτικό είναι πάντως ότι το 1910,έτος κατά το οποίο αποπερατώθηκε στην κεντρική πλατεία της πόλεως ο θεμελιωθείς το 1908 εμβληματικός και μεγαλοπρεπής ιερός μητροπολιτικός ναός του Πολιούχου Ξυλοκάστρου Αγίου

Βλασίου,μεταφέρθηκε το παλαιό τέμπλο του ιερού ναού του Αγίου Βλασίου στον ιερό ναό του Αγίου Μακαρίου, γύρω από τον οποίο από το 1885 υπήρχε το κοιμητήριο της πόλεως. Το κοιμητήριο αυτό μεταφέρθηκε το 1912 στη σημερινή του θέση με κοιμητηριακό ναό επ’ ονόματι των Αγίων Αναργύρων,ανεγερθείς το 1914 με δαπάνη του Αργυρίου Αργυρόπουλου.Αξιοσημείωτη είναι και η αναφορά του «Οδηγού της Πελοποννήσου» του έτους 1933 στον ναό του Αγίου Μακαρίου, τον οποίο και συναριθμεί στους ναούς του Ξυλοκάστρου.

Η αύξηση των κατοίκων της πόλεως οδήγησε στην ανάγκη δημιουργίας αυτόνομης ενορίας γύρω από τον ναό του Αγίου Μακαρίου,ο οποίος μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1980 αποτελούσε παρεκκλήσιο του ιερού μητροπολιτικού ναού Αγίου Βλασίου Ξυλοκάστρου.Έτσι στις 11 Απριλίου 1981 ιδρύθηκε με απόφαση του προεδρικού διατάγματος υπ’αριθμόν 368 η ενορία του Αγίου Μακαρίου Ξυλοκάστρου της Ιεράς Μητροπόλεως Κορίνθου με εφημέριο από τις 6 Νοεμβρίου 1981 τον Αιδεσιμώτατο Πρεσβύτερο π. Ιωάννη Γαλάνη, ο οποίος μέχρι και σήμερα είναι ο Πρόεδρος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου. Ενδεικτικό είναι μάλιστα το γεγονός ότι κατά το τρέχον έτος 2021 συμπληρώνονται σαράντα χρόνια από την ίδρυση της ενορίας (1981 – 2021).Όμως ο μικρός ναός δεν ήταν δυνατόν να εξυπηρετήσει τις ολοένα αυξανόμενες ανάγκες των κατοίκων της νεοσυσταθείσης ενορίας, αλλά και των πολυπληθών παραθεριστών, που κατέκλυζαν το Ξυλόκαστρο κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου. Γι’ αυτό και συστάθηκε σύλλογος ανεγέρσεως, ο οποίος επιδόθηκε με κοπιώδεις προσπάθειες στην ανέγερση του νέου μεγαλοπρεπούς ιερού ναού του Αγίου, ο οποίος θα αποτελούσε κόσμημα για την πόλη του Ξυλοκάστρου, αλλά και για ολόκληρη την Κορινθία, αντάξιος του πολύπτυχου έργου και της βαρυσήμαντης προσφοράς του αγίου στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Προς αυτή την κατεύθυνση ιδιαίτερα σημαντική ήταν η συμβολή και η δραστηριότητα των ενοριτών και μελών του συλλόγου, Βασιλείου Θεοδωρόπουλου (+ 6 Μαρτίου 2021) και Νικολάου Γκινόπουλου.

Έτσι την Κυριακή 1η Μαρτίου 1987 θεμελιώθηκε με τις ευλογίες του αοιδίμου Μητροπολίτου Κορίνθου κυρού Παντελεήμονος Καρανικόλα (+ 16 Αυγούστου 2006) ο βυζαντινού ρυθμού νέος περικαλλής ιερός ναός του Αγίου Μακαρίου Ξυλοκάστρου,διαστάσεων 25 × 16 μ.,τον οποίο σχεδίασε ο επιφανής αρχιτέκτονας Φαίδων Κυδωνιάτης. Μέχρι τον Απρίλιο του 2001 οι λατρευτικές ακολουθίες της ενορίας τελούνταν στον υπόγειο χώρο του ιερού ναού. Στην πανήγυρη της Κυριακής του Θωμά 22 Απριλίου 2001 τελέσθηκαν οι πανηγυρικές ακολουθίες του Εσπερινού και της Θείας Λειτουργίας στον περικαλλή νέο ιερό ναό (η Κυριακή του Θωμά έχει ορισθεί με σχετική απόφαση της Ιεράς Μητροπόλεως Κορίνθου ως η ημέρα της ετήσιας πανηγύρεως του ναού επί τη μνήμη του αγίου που είναι η 17η Απριλίου,η οποία πέφτει συνήθως μέσα στην περίοδο της Μεγάλης

Τεσσαρακοστής).Έκτοτε οι κάτοικοι της ενορίας, αλλά και οι πολυπληθείς επισκέπτες και παραθεριστές του Ξυλοκάστρου εκκλησιάζονται στον ευρύχωρο ιερό ναό.

Ο ναός κοσμείται με περίτεχνες φορητές εικόνες του κορινθιακής καταγωγής διακεκριμένου αγιογράφου Βλασίου Τσοτσώνη, ο οποίος έχει αναλάβει και την αγιογράφηση ολόκληρου του περικαλλούς ιερού ναού, ενώ αριστουργηματικές είναι και ψηφιδωτές απεικονίσεις, που αποτελούν έργα των μοναζουσών της Ιεράς Μονής Αγίων Κηρύκου και Ιουλίττης Σιδηροκάστρου Σερρών. Την Κυριακή των Μυροφόρων 15 Μαΐου 2005 τελέσθηκαν με κάθε επισημότητα τα εγκαίνια του ιερού ναού από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Διαυλείας (νυν Μητροπολίτη Διδυμοτείχου και Ορεστιάδος) κ. Δαμασκηνό με την άδεια και ευλογία του τότε οικείου Μητροπολίτου κυρού Παντελεήμονος επ’ ευκαιρία της επετειακής συμπληρώσεως των 200 ετών από την οσιακή κοίμηση του αγίου (1805 – 2005).

Ο άγιος Μακάριος ο Νοταράς (κατά κόσμον Μιχαήλ) υπήρξε μία από τις πιο λαμπρές και χαρισματικές φυσιογνωμίες της Ορθοδόξου Εκκλησίας, αφού αναδείχθηκε ταπεινός και ευκλεής ιεράρχης, φωτεινός ασκητής και ουρανόσταλτος οδηγός ψυχών, πολύτιμος συγγραφέας και Γενάρχης του Φιλοκαλισμού.

Γεννημένος το 1731 στα ιστορικά Τρίκαλα Κορινθίας και έχοντας ως φωτεινό πρότυπο τον συγγενή και συντοπίτη του, άγιο Γεράσιμο Νοταρά (1509 – 1579), δείχνει από νωρίς ιδιαίτερη κλίση στη μοναχική ζωή. Γι’ αυτό καταφεύγει στην παλαίφατο Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου στα Καλάβρυτα για να γίνει μοναχός. Η έλλειψη συγκατάθεσης του πατρός του, τον αναγκάζει όμως να επιστρέψει στα Τρίκαλα. Εκεί ο πατέρας του τον διορίζει επιστάτη των γύρω χωριών για να συγκεντρώνει τα οφειλόμενα χρήματα. Ο άγιος όμως μοιράζει τα χρήματα στους φτωχούς και μετά τον θάνατο του διδασκάλου του Ευσταθίου, αναλαμβάνει ο ίδιος καθήκοντα διδασκάλου, εργαζόμενος επί έξι χρόνια αμισθί για τη μόρφωση των παιδιών της επαρχίας του. Σε ηλικία μόλις 34 ετών καλείται να ποιμάνει ως επίσκοπος την ιστορική και ευλογημένη Αποστολική Εκκλησία της Κορίνθου, η οποία τιμήθηκε, δοξάστηκε και ευεργετήθηκε από το πλούσιο και ανεπανάληπτο αναγεννητικό του έργο. Η κήρυξη του ρωσοτουρκικού πολέμου το 1768 διακόπτει την πλούσια δράση και το πολύτιμο έργο του ταπεινού και χαρισματικού ιεράρχη της Κορίνθου και μετά από την αυθαίρετη και αντικανονική εκθρόνισή του, συνεχίζει το κηρυκτικό και ιεραποστολικό του έργο σε διάφορα νησιά της πατρίδος μας. Η Ζάκυνθος, η Κεφαλονιά, η Ύδρα, η Πάτμος, οι Λειψοί, η Σάμος, η Ικαρία και η μυροβόλος Χίος, όπου πλησίον του ναού των Αγίων Αποστόλων Πέτρου και Παύλου Βροντάδου εγκαταβίωσε τα τελευταία δώδεκα έτη της

επίγειας πορείας του και εκοιμήθη οσιακώς στις 17 Απριλίου 1805, τιμήθηκαν και αγιάστηκαν από το πνευματικό του έργο και την ασκητική του ζωή.

Πολύτιμη υπήρξε η παρουσία του θεοφόρου αγίου και στο Άγιο Όρος, όπου εκεί μαζί με τον άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη (1749 -1809) και τον άγιο Αθανάσιο τον Πάριο (1721 -1813) κατέστη ο σταυροφόρος και πρωτεργάτης του πνευματικού κινήματος των Κολλυβάδων, της περίφημης φιλοκαλικής Αναγέννησης, η οποία σκοπό είχε να προβάλει το ασκητικό πνεύμα και την αρχαία εκκλησιαστική παράδοση,τονίζοντας ιδιαίτερα τον αναστάσιμο χαρακτήρα της Κυριακής και τη συχνή Θεία Μετάληψη. Ο ιεραπόστολος του Αιγαίου και Γενάρχης του Φιλοκαλισμού άγιος Μακάριος αναδείχθηκε και ένθερμος αλείπτης νεομαρτύρων, αφού προετοίμασε με την πνευματική του καθοδήγηση πολλούς νεομάρτυρες προς το ένδοξο μαρτύριο, όπως τον άγιο Πολύδωρο τον Κύπριο (+ 3 Σεπτεμβρίου 1794), τον πολιούχο της Μυτιλήνης, άγιο Θεόδωρο τον Βυζάντιο (+ 17 Φεβρουαρίου 1795) και τον πολιούχο της Τριπόλεως,άγιο Δημήτριο τον Πελοποννήσιο (+ 14 Απριλίου 1803).

Σημαντική υπήρξε και η συγγραφική του δραστηριότητα, αφού πλούτισε την Ορθόδοξη Εκκλησία με ανεπανάληπτα έργα, όπως η πεντάτομη Φιλοκαλία, που εκδόθηκε το 1782 και αποτελεί μια ανθολογία από έργα ασκητικών και νηπτικών πατέρων.

Αναρίθμητα είναι και τα θαύματα, που με τη χάρη του Θεού έχει τελέσει ο άγιος στην πορεία των 200 και πλέον ετών από την οσιακή του κοίμηση στις 17 Απριλίου 1805 μέχρι τις ημέρες μας, ώστε να παραμένει στη συνείδηση των ορθοδόξων ως ο ενάρετος και φιλόστοργος ποιμενάρχης, ο μεγάλος διδάσκαλος του Γένους, ο ταπεινός διάκονος Χριστού, ο πολύτιμος συγγραφέας ψυχοσωτήριων βιβλίων, ο θαυματουργός άγιος.

Δείτε φωτογραφίες:

Ὁ ἅγιος
ἐπ. Κορίνθου
Μακάριος
ὁ Νοταρᾶς

Ο ΑΓΙΟΣ
ΜΑΚΑΡΙΟΣ